

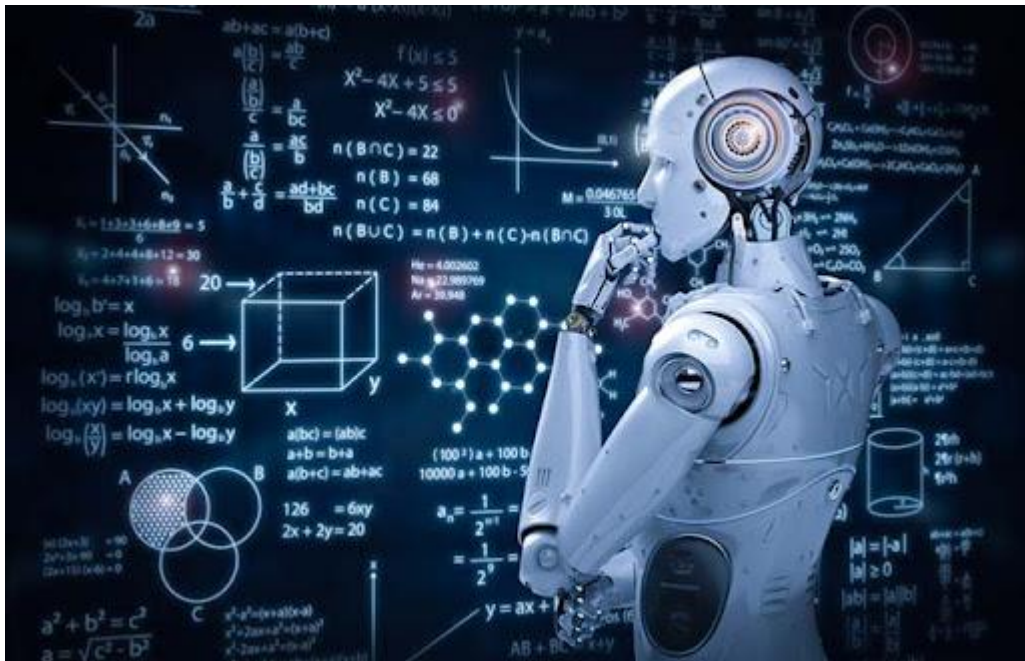
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека імені М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень

Випуск 3 : Реформування вищої освіти в Україні



Київ 2025

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка імені М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. / упоряд. В. Матюха. – Київ : [б. в.], 2025. – Вип. 3 : Реформування вищої освіти в Україні. – 24 с.

Представлено список наукових публікацій освітнього спрямування з фондів Наукової бібліотеки імені М. Максимовича. Висвітлено теоретико-методологічні та технологічні основи теорії та практики наукової діяльності у вищих навчальних закладах. Висвітлено технології наукової діяльності на прикладі педагогічної синергетики, психології, екології, інженерної механіки та економіки. Наведені методи аналізу сучасних знань та методика проектування науково-педагогічної діяльності; форми її організації та розвитку у вищій школі України, що ступила на шлях до глобалізації освітньої діяльності зі збереження національних традицій. Бюлетень має систематизувати і поширювати сучасні наукові знання для покращення якості освіти здобувачів, аспірантів, фахівців європейського і світового рівня, а також для особистісного розвитку. Бюлетень містить нормативні документи в галузі освіти, наукові статті викладачів закладів вищої освіти України, матеріали з монографій, конференцій та інші документи. Буде корисним для студентів, аспірантів, магістрантів, викладачів, менеджерів освітньої системи вищої професійної школи тощо.

Зміст

Нормативно-правові документи в галузі освіти	4
Реформування вищої освіти в Україні.....	4
Якість освіти	15
Інноваційна діяльність закладів ВНЗ України	16
Вища військова освіта.....	19
Вища медична освіта	21
Економічна освіта	21
Вища педагогічна освіта	22
Вища фахова філологічна освіта	23

Нормативно-правові документи в галузі освіти

1. **МОН затвердило** умови вступу для майбутніх магістрантів у 2025 році // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 10 берез. (№ 48). – С. 5.
2. **Нобелівські** лауреати відвідали Україну: підтримка науки та освіти в умовах війни // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 18 берез. (№ 53). – С. 7.
3. **Про внесення** змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) закладів фахової передвищої та вищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2025 р. № 125 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 11 лют. (№ 31). – С. 3.
4. **Про реорганізацію** Національного університету "Одеська юридична академія" : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2025 р. № 111 р // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 18 лют. (№ 36). – С. 8.

Реформування вищої освіти в Україні

5. **Ажнюк Б.** Мовна політика і війна / Б. Ажнюк // *Вітчизняна гуманітаристика в контексті повоєнного відновлення України та актуальних питань реформування НАН України* : [у 2 ч.] / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського ; [редкол.: Г. Скрипник (голов. ред.) та ін.]. – Київ, **2023**. – Ч. 2. – С. 271–273.
6. **Андрейченко А. В.** Передумови, проблеми та перспективи впровадження дуальної освіти в навчальний процес / А. В. Андрейченко, Р. В. Грінченко, Л. В. Жердецька // *Вісник соціально-економічних досліджень*. – Одеса, **2023**. – № 3/4 (86/87). – С. 135–148.
7. **Башкір О.** Рада молодих учених у системі командної взаємодії закладу вищої освіти / О. Башкір, Ю. Бі // *Новий колегіум*. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 60–63.
8. **Буйницька О.** Використання ЕНК для підвищення цифрової компетентності майбутніх вчителів / О. Буйницька, С. Василенко

// Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін. ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, 2021. – С. 71–91.

9. **Вембер В.** Використання екосистеми GO-LAB для організації дослідницького навчання / В. Вембер // Там само. – С. 130–140.

Окреслено проблему погіршення якості підготовки фахівців в галузі точних та інженерних наук, низької мотивації випускників шкіль до вибору інженерних професій. Одним з інструментів покращення якості природничо-математичної та технологічної освіти є STEM-освіта та впровадження технології дослідницького навчання.

10. **Вембер В.** Використання хмарних сервісів для пірінгової взаємодії в освітньому процесі / В. Вембер, Д. Настас // Там само. – С. 273–282.

Розглядаються проблеми модернізації освіти, зокрема особливості впровадження пірінгової взаємодії в навчальному процесі закладів освіти. Розглянуто приклади діючих систем пірінгової взаємодії за кордоном та в Україні. Подано особливості пірінгового оцінювання та поради щодо розробки критеріїв оцінювання. Визначено хмарні сервіси, які можуть використовуватися для реалізації пірінгової взаємодії та пірінгового оцінювання, зокрема окремі ресурси в LMS Moodle, дослідницькі навчальні простори, додатки Google, такі як Google Таблиці, Google Форми, Google Документи, блоги, а також віртуальні дошки, та розглянуто особливості їх використання.

11. **Вембер В.** Впровадження технології BYOD для формувального оцінювання / В. Вембер // Там само. – С. 257–260.

12. **Вовк М.** Гостьова лекція "Іван Драч: ідеали соборності" / М. Вовк // Освіта і суспільство. – К., 2025. – № 1 (82). – С. 11.

До Дня Соборності України 23 січня у межах серії просвітницьких вебінарів "Цвіт української педагогіки: сучасне і минуле" відбулася гостьова лекція "Іван

Драч: ідеали соборності". Організатор заходу – відділ змісту і технологій педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (завідувач – професор Мирослава Вовк). Ініціатор і модератор заходу – провідний науковий співробітник відділу, доктор педагогічних наук Наталія Філіпчук.

13. **Вплив** освітніх трендів на цифрову компетентність студентів в Україні та Польщі (The impact of educational trends on digital competence of students in Ukraine and Poland) / Н. Морзе, Є. Смирнова-Трибульська, М. Бойко // Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін. ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, **2021**. – С. 59–70.

Охарактеризовано сучасні тренди та тенденції у вітчизняній вищій освіті, зокрема їх вплив на професійну підготовку студентів філологічних спеціальностей. Автор зазначає, що сфера вищої освіти перебуває у стані постійного прогресу, відповідно існує необхідність у вдосконаленні підходів до професійної підготовки студентів, зокрема філологів. Інтеграція України в європейський освітній і науковий простір пришвидшується завдяки реформам дошкільної, середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Зауважено, що фінальною метою реформ є підготовка конкурентоспроможних фахівців задля забезпечення соціальної рівності, згуртованості та економічного розвитку країни. Автор розрізняє поняття "тренд та "тенденція" в межах представленого дослідження.

14. **Галата С.** Академічні стартапи: щоб знання стали силою / С. Галата // Світ. – К., **2025**. – Берез. (№ 5). – С. 5.

У часи хаосу і непевності правильним кроком є зміцнення власної економіки та обороноздатності. Для цього потрібно розвивати високотехнологічні галузі, упроваджувати результати наукових досліджень у реальному секторі економіки, готувати вчених-підприємців. Останню задачу розв'язують,

зокрема, університети, які стали переможцями експериментального проєкту Міністерства освіти і науки України зі створення стартап-шкіл – інкубаторів – акселераторів. Одна з таких шкіл почала роботу і в Київському академічному університеті.

15. **Герасименко П.** Хаос в українській освіті / П. Герасименко // Універсум. – Львів, **2024**. – № 11/12 (373/374). – С. 35.

Міносвіти втрачає зв'язок з реальністю і вже давно перейшло в режим "реформи заради реформ".

16. **Гладун М.** Актуальні аспекти впровадження технології "перевернутого навчання" / М. Гладун // Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін.; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, **2021**. – С. 192–196.

Технологія "перевернутого навчання" – достатньо нове явище в освіті, яке викликає зацікавлення у науковців. Зокрема, воно відображене в роботах Д. Баррета (D. Berrett), С. Бейкера (Celia Baker), Дж. Бергмана (J. Bergmann), М. Гормана (M. Gorman), Г. Гріна (G. Green), Т. Дрісколла (T. Driscoll), Г. В. Маршалла (H. W. Marshall), С. П. Мороні (S. P. Moroney) А. Семса (A. Sams) та ін. "Перевернуте навчання" (англ. Flipped learning) – це технологія здійснення процесу навчання, яка передбачає, що студенти за допомогою гаджетів прослуховують та переглядають відеоуроки, вивчають додаткові джерела самостійно (в позаурочний час), а потім в аудиторії всі разом обговорюють нові поняття і різні ідеї, а викладач допомагає застосовувати отримані знання на практиці. Така організація навчання спонукає студентів вчитися один у одного.

17. **Гриневич Л.** Наукова освіта як основа формування інноваційної компетентності в умовах цифрової трансформації суспільства / Л. Гриневич, Н. Морзе, М. Бойко // Там само. – С. 102–129.

18. **Дімітров Д.** Музейна педагогіка набирає обертів завдяки співпраці / Д. Дімітров // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 1 (82). – С. 3.

Державний політехнічний музей імені Бориса Патона і Київська МАН учнівської молоді підписали угоду про співпрацю. Це посилення музейної педагогіки – напряму сучасної педагогіки обдарованості, яка розвивається в Україні під егідою Національного центру "Мала академія наук України" в останні роки.

19. **Євтух В.** Українське слово на всесвітньому конгресі / В. Євтух ; спілкувався Д. Дімітров // Там само. – С. 20–22.

29 липня – 8 серпня 2024 року в Римі (Італія) у знаменитому Університеті LaSapienza відбувся XXV Всесвітній конгрес з філософії під назвою "Філософія перетинає кордони". Подія, з огляду на карколомні зміни в сучасному світі й людській свідомості, більш ніж важлива. Учасником цієї визначної події був і Володимир Євтух, професор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України. Про Світовий філософський конгрес і сучасну філософію наша розмова з професором Володимиром Євтухом.

20. **Зеленська Л.** Реалізація технології навчання через дослідження у професійній підготовці здобувачів вищої освіти факультету історії і права / Л. Зеленська, С. Мірошніченко // Новий колегіум. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 72–77.

21. **Інноваційні** методи, технології та моніторинг якості електронного навчання = Innovative methods, technologies and monitoring of quality of e-learning : метод. посібник : навч. дисципліна для студентів спец. "013 "Початкова освіта" : рівень вищ. освіти: Другий (магістерський) / розроб.: Н. В. Морзе, В. Вембер ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ф-т інформ. технологій та упр. – Київ : [б. в.], **2021**. – 56, [2] с. : табл.

22. **Кремень В.** Епоха креативних змін / В. Кремень ; спілкувалася Л. Ткаченко // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 1 (82), січ.-лют. – С. 12–13.

23. **Кривда М.** Віктор Ющенко: "Перемогу кує національний дух". Третій Президент України закликав консолідувати синергію війська і тилу / М. Кривда // Україна молода. – Київ, **2025**. – 26 лют. (№ 8). – С. 9.

Про важливість історичних знань і престиж освіти та науки говорили у Києві за участі третього Президента України Віктора Ющенка. Днями йому присвоїли звання Почесного доктора Національної академії педагогічних наук України.

24. **Лігоненко Л. О.** Співпраця університетів та бізнесу як детермінанта розбудови економіки знань / Л. О. Лігоненко // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса, **2023**. – № 3/4 (86/87). – С. 22–36.

25. **Любашенко О.** Навчання наукової комунікації у старшій школі та університеті з позицій жанрового підходу / О. Любашенко, В. Лоза, А. Горкуненко // Мистецтво лінгводидактики. – Київ, **2024**. – Вип. 13 (1-2024). – С. 5–25.

26. **Мельник В.** Науково-освітня складова зміцнення економічного потенціалу держави / В. Мельник, О. Погрішук, А. Проць // Вісник економіки. – Тернопіль, **2024**. – Вип. 3 (113). – С. 9–23.

27. **Молоткіна В.** Формування національної ідентичності при викладанні історико-культурологічних дисциплін у закладах / В. Молоткіна, Л. Хмельницька, Н. Новородовська // Український літопис. – Переяслав, **2024**. – Вип. 4. – С. 73–81.

28. **Морзе Н.** Використання пірингового оцінювання в освітньому процесі / Н. Морзе, В. Вембер // Модернізація освіти у цифровому вимірі : монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-ERP-1-2017-1-UA-ERPКА2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-

Трибульська Є. М., Бойко М., та ін. ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, 2021. – С. 261–272.

Навчання в умовах “peer-to-peer”, або пірингове навчання, спрямоване на активне залучення в освітній процес усіх його учасників. В основі пірингового навчання – рівноправність усіх, яскраво виражений суб’єктний характер комунікації, спрямований на досягнення певних педагогічних цілей, розв’язування поставлених завдань за допомогою організації взаємодії, врахування впливу кожного на мережеве співтовариство і, навпаки, впливу спільноти на кожного з її членів. Пірингове оцінювання має дещо іншу спрямованість, ніж самооцінювання, і в цілому визнається невід’ємною частиною формульовального оцінювання. Деякі дослідники розглядають пірингове оцінювання як самостійну стратегію, але частіше воно вважається додатковим до самооцінювання.

29. **Морзе Н.** Використання технологій "перевернутого навчання" на основі відеоматеріалів / Н. Морзе, Л. Варченко-Троценко // Там само. – С. 216–226.

30. **Морзе Н.** Використання цифрових технологій для формульовального оцінювання / Н. Морзе, В. Вембер, М. Бойко // Там само. – С. 244–256.

Формульовальне оцінювання допомагає формуванню навички "навчатися вчитися", а також залученню студентів як партнерів у цьому процесі. Воно також розвиває навички студентів щодо пірингового оцінювання та самооцінювання, допомагає їм удосконалювати ефективні стратегії навчання. Студенти, які активно беруть участь у процесі навчання, а не лише пасивно слухають новий матеріал, при цьому навчаються оцінювати якість результатів своєї роботи та роботи своїх однолітків за чітко визначеними критеріями, розвивають навички для навчання протягом усього життя.

31. **Морзе Н.** Деякі аспекти використання дослідницько-пізнавального навчання при впровадженні STEM-освіти (selected aspects of IBL in STEM education) / Н. Морзе, Є. Смирнова-Трибульська, М. Гладун // Там само. – С. 141–156.

32. **Морзе Н.** Картування цифрової компетентності в системі освіти України / Н. Морзе, В. Вембер, М. Гладун // Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін.; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, **2021**. – С. – С. 8–22.

33. **Морзе Н.** Шляхи підвищення мотивації викладачів університетів до розвитку їх цифрової компетентності / Н. Морзе, С. Василенко, М. Гладун // Там само. – С. 23–36.

34. **Морзе Н.** Як ефективно впроваджувати технологію "перевернутого навчання" у вищій освіті (How to create an effective "flipped learning" sequence in higher education) / Н. Морзе, В. Вембер, Л. Варченко-Троценко // Там само. – С. 197–215.

35. **Олійник О.** Формування громадянської компетентності як провідний вектор діяльності кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін / О. Олійник, О. Солошенко // Новий колегіум. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 93–98.

36. **Організація STEM-занять в інноваційному класі** / Н. Морзе, В. Вембер, М. Бойко, Л. Варченко-Троценко // Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін.; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, **2021**. – С. 172–191.

37. **Основи STEAM-освіти = Basics principles of STEAM – education**: метод. Посібник: навч. дисципліна для студентів спец. "013 "Початкова

освіта" : рівень вищ. освіти: Другий (магістерський) / розроб.: Н. В. Морзе, М. А. Бойко ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ф-т інформ. технологій та упр. – Київ : [б. в.], 2021. – 45, [2] с. : табл.

38. **Особливості** організації навчального процесу в умовах воєнного стану / І. О. Васильєв, В. О. Тищенко, А. М. Демків, Є. А. Власенко, І. О. Васильєв // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2024. – № 23. – С. 198–202.

39. **Переваги** та небезпеки використання CHATGPT / В. Наконечний, В. Сайко, М. Мордвинцев, В. Луценко // Безпека інформаційних систем і технологій. – Київ, 2024. – № 1 (7). – С. 52–61.

Показано, що серед основних переваг ChatGPT – можливість генерувати тексти на задану тему, відповідати практично на всі запитання користувачів і висловлюватись навіть українською мовою. Наведено конкретні приклади питань до чат-бота, що пов'язані, зокрема й із захистом інформації, управлінням ризиками тощо. Продемонстровано відповіді з його боку. Зосереджено увагу на небезпеці, що виникає у разі використання нового чат-бота. Показано, що серед виявлених небезпек особливе місце займають можливий плагіат, проблеми сумісності, застосування у зловмисних цілях, проблеми конфіденційності, питання щодо порушення авторських прав і проблеми використання ChatGPT у системі освіти. ChatGPT є потужним інструментом, але нині він має деякі недоліки, які варто врахувати, якщо в планах є його використання.

40. **Полторацька А.** Управління комерціалізацією об'єктами права інтелектуальної власності в дослідницьких університетах / А. Полторацька // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – Київ, 2024. – Вип. 1 (224). – С. 96–103.

41. **Рибкіна Г.** Кваліфікаційний центр: назустріч новаціям / Г. Рибкіна // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 1 (82). – С. 4.

Відомості про присвоєні професійні кваліфікації внесено до державного Реєстру кваліфікацій Національним агентством кваліфікацій

(<https://surl.li/kxplfk>) з метою державного обліку та можливості перевірки достовірності.

42. **Стріха М.** Дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки? Університетська наука на четвертому році повномасштабної війни: про економіку, безпекові угоди, урожай та пропозиції ядерних розробок / М. Стріха // Україна молода. – Київ, **2025**. – 5 берез. (№ 9). – С. 12–13.

В історичному червоному корпусі Київського національного університету імені Тараса Шевченка вперший день березня відбулися XXII Академічні читання пам'яті визначного українського фізика, засновника і першого президента АН вищої школи України Віталія Стріхи (1931–1999). Виступи лунали не тільки з київської аудиторії, а й онлайн із Харкова, Запоріжжя, Сум, Львова і навіть із заокеанського Торонто, – адже українські учені працюють сьогодні скрізь. Інтерес до читань був зумовлений тим, що їх формат дозволяє ученим різних галузей знань почути одне одного і зрозуміти, як і чим живе українська університетська наука сьогодні. Ці читання відбувалися на початку вже четвертого року повномасштабної війни. Тому, відкриваючи їх, президент академії, відомий учений у царині інформатики й системного аналізу Олександр Наконечний розпочав із хвилини мовчання в пам'ять про тих, хто загинув, захищаючи рідну землю від рашистської навали. Реаліям воєнного часу було присвячено й привітальне слово президента Українського союзу промисловців і підприємців, прем'єр-міністра України 2001–2002 років Анатолія Кінаха.

43. **Стріха М.** Університетська наука на четвертому році великої війни / М. Стріха // Світ. – Київ, **2025**. – Берез. (№ 5). – С. 6.

На початку березня в червоному корпусі КНУ ім. Тараса Шевченка відбулися XXII Академічні читання пам'яті визначного українського фізика, засновника і першого президента АН вищої школи України Віталія Стріхи (1931–1999).

44. **Студенти** із числа ВПО можуть отримати соціальну стипендію і після 18 років // Голос України – Київ, **2025**. – 10 берез. (№ 48). – С. 5.

45. **Студентка** Житомирського державного університету імені Івана Франка стала чемпіонкою України з велоспорту // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 18 берез. (№ 53). – С. 7

46. **Суходоля О.** Формування системи підготовки фахівців у сфері захисту критичної інфраструктури: компетенції випускників та зміст навчальних дисциплін / О. Суходоля // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. – Київ, **2024**. – Вип. 1 (19). – С. 122–131.

47. **Теоретичні** аспекти дослідження проблеми соціальної реінтеграції ветеранів російсько-української війни у закладах вищої освіти / Т. І. Захаріна // *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. – Київ, **2024**. – № 11, ч. 1 (стор. 1–187). – С. 10–74.

48. **Терлецька Л.** Взаємозв'язок між психічним здоров'ям та особистісним розвитком у студентської молоді / Л. Терлецька, Ю. Василенко // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*. – Київ, **2024**. – Вип. 1 (19). – С. 61–65.

49. **Технології** і методи організації процесу соціальної реінтеграції ветеранів російсько-української війни у закладах вищої освіти / Т. І. Захаріна // *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. – Київ, **2024**. – № 12, ч. 2. – С. 188–459.

50. **3793** заклади освіти зазнали бомбардувань та обстрілів, з них 365 повністю зруйновано // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 7 берез. (№ 46). – С. 6.

51. **Шеремета Ю.** Міжнародна асоціація позашкільної освіти: підтримка, захист, розвиток / Ю. Шеремета // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2025**. – № 1 (82). – С. 14–16.

У 2025 році Міжнародна асоціація позашкільної освіти (МАПО) (International Association of After-school Education (IAASE) відзначає 10 років з часу створення. Це міжнародне професійне громадське об'єднання, засноване 25 листопада 2015 р. у м. Києві, Україна. Асоціація є міжнародним професійним

об'єднанням, до складу якої входять понад 1500 членів асоціації – громадян України, Республіки Болгарія, Республіки Казахстан, Республіки Польща, Литовської Республіки.

52. **Шостаковська А. В.** Стратегічні напрями вдосконалення системи мотивації персоналу в закладах вищої освіти / А. В. Шостаковська, А. А. Денисенко // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2025. – № 2. – С. 46–54.

53. **Trush T.** Main tasks of the university during the russian-ukrainian war / T. Trush, V. Tytarenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. – Київ, 2024. – Вип. 1 (10). – С. 49–54.

Досліджено завдання та мету університетської освіти в Україні в роки війни. Окреслено роль Університету у сфері освіти та суспільного життя під час російсько-української війни. Освітня сфера переживає значні виклики разом із Україною в умовах військових дій. Тому університетська спільнота бере активну участь у боротьбі не лише на освітянському фронті.

54. **Vasylyshyna N.** Writing strategy project as an intrinsic skill of professional competences of future managers while studying the module “Strategic management” for the course “Business English” / N. Vasylyshyna // Іноземні мови. – Київ, 2024. – № 4 (120). – С. 36–42.

Написання стратегічного проекту як невід’ємна навичка професійної компетентності майбутніх менеджерів під час вивчення модуля "Стратегічний менеджмент" курсу "Ділова англійська мова".

Якість освіти

55. **Університет – майданчик для дискусій з якості освіти** // Київський університет. – Київ, 2025. – Січ. (№ 1). – С. 5.

"Підвищувати якість вищої освіти – спільна мета держави та університетів. Саме її втілення обговорювали під час Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО України", яку Шевченків університет проводить учетверте".

Інноваційна діяльність закладів ВНЗ України

56. **Бережна С.** Наукова діяльність у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди під час воєнного стану / С. Бережна // Новий колегіум. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 20–28.

57. **Бойчук Ю.** Світ Софії: кафедра філософії як опора інтелектуальної архітектури ХНПУ імені Г. С. Сковороди / Ю. Бойчук, Н. Родіонова // Там само. – С. 14–19.

58. **Бойчук Ю.** Сковородинівський університет: уже не перший ювілей... / Ю. Бойчук // Там само. – С. 3–5.

59. **Ветеранський бізнес: як підприємництво може стати ключем до психологічного відновлення та соціальної адаптації,** – Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів // Голос України. – Київ, **2025**. – 20 лют. (№ 35). – С. 6.

Заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Тарас Тарасенко взяв участь у засіданні круглого столу на тему: "Підприємництво як спосіб психологічного відновлення та соціальної адаптації ветерана". Захід організовано Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана та АО SETES за ініціативою заступника голови Комітету.

60. **Волошин В. С.** Память воды: гипотезы и реальность : посвящ. 85-летию Приазов. гос. техн. ун-та / В. С. Волошин. – Киев : Освита України, **2015**. – 498, [2] с. : ил., табл.

61. **220 років** кафедрі судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М. С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету / О. Дунаєв, В. Ольховський, М. Губін, В. Капустник, О. Кривенко, П. Леонтєв, В. Хижняк // Судово-медична експертиза. – Чернівці, **2024**. – № 2. – С. 90–102.

62. **Держпродспоживслужба** та Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая поглиблюють співробітництво у сфері підготовки IT-фахівців // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 7 берез. (№ 46). – С. 7.

63. **Змій Л.** "220 років історії Каразинського університету – доказ нашої незламності, сили духу та здатності долати найскладніші виклики" / Л. Змій // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2025**. – № 1 (82). – С. 1, 5.

64. **Золотухіна С.** Витоки становлення педагогічної наукової школи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди / С. Золотухіна, О. Друганова // *Новий колегіум*. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 29–33.

65. **Кириленко П. В.** Професійна мобільність та підвищення кваліфікації як складові формули професійного зростання науково-педагогічних працівників / П. В. Кириленко // *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Право*. – Харків, **2024**. – Вип. 40. – С. 247–253.

66. **Коробкіна О.** Роль наукової бібліотеки у збереженні та представленні наукових здобутків вчених ХНПУ імені Г. С. Сковороди / О. Коробкіна // *Новий колегіум*. – Харків, **2024**. – № 4 (116). – С. 40–44.

67. **Левченко М.** "Тільки велика праця має добрий результат". У стінах УГСП презентували "Ілюстровану історико-богословську енциклопедію" / М. Левченко // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2025**. – № 1 (82). – С. 10–11.

17 грудня 2024 року у конференц-залі імені Василя Сухомлинського Університету Григорія Сковороди в Переяславі відбулася значуща наукова подія. Тут презентували перший том "Ілюстрованої історико-богословської енциклопедії", яку підготував творчий авторський колектив на чолі з доктором історичних наук, професором, членом-кореспондентом НАПН України Василем Балухом. Співавторами виступили ректор УГСП, доктор історичних наук, професор Віталій Коцур і голова Вченої ради університету, доктор історичних наук, академік НАПН України Віктор Коцур. Праця містить сукупність термінів, понять і категорій історико-богословського та

релігієзнавчо-філософського характеру, а важливе місце в енциклопедії займають статті з ґрунтовними біографічними відомостями про релігійних і церковних діячів, описами географічних місць, подій та явищ, що увиразнюють історичний процес і особливості релігійних пошуків людства, інституційного оформлення релігійних організацій, рухів, шкіл, формування й еволюцію віровчень, культів, догматичних, канонічних і літургійних традицій, а також динаміку розвитку історіософської й релігійно-богословської думки в Україні та світі.

68. **Мітченко Т.** Головне – вірити у свої сили / Т. Мітченко ; записав О. Листопад // Світ. – Київ, **2025**. – Лют. (№ 4). – С. 5.

Тетяна Мітченко, професорка кафедри технології неорганічних речовин та очищення води, керівниця Центру сучасних водних технологій та лабораторії іонного обміну й адсорбції хімікотехнологічного факультету Київської політехніки розповіла про свій шлях у науку: "На нашому хімікотехнологічному факультеті більшість співробітників і студентів – жінки. Деканом факультету є професорка Ольга Лінючева, завідує нашою кафедрою професорка Тетяна Донцова. Я давно звикла, що колеги-жінки організовані, ініціативні, відповідальні. І дуже емпатичні. Немає завдань, з якими б вони не впоралися".

69. **Нікітенко Л.** Моделювання правосуддя: у Богдановому університеті відкрили "залу судових засідань" / Л. Нікітенко // Україна молода. – Київ, **2025**. – 26 лют. (№ 8). – С. 3.

На Черкащині зроблено ще один крок на шляху до інноваційної трансформації Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Тут відкрито спеціалізовану аудиторію для майбутніх правників – "залу судових засідань". Про це "УМ" повідомив ректор Богданового університету Олександр Черевко. За словами ректора, облаштування спеціальної навчальної зали – це результат плідної співпраці з випускниками і партнерами університету: представниками судових органів Черкащини, успішними юристами і власниками юридичних фірм, які зацікавлені в підготовці кваліфікованих кадрів.

70. **Оновлена** аудиторія та укриття з'явилися у Поліському університеті завдяки сприянню ТОВ "Сі-Ен-Ейч Індастріал Україна" // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 7 берез. (№ 46). – С. 6.

71. **Романчишин В.** "До Академії вступають талановиті діти з усієї України" / В. Романчишин ; підготувала О. Дубовик // *Світ*. – Київ, **2025**. – Лют. (№ 4). – С. 7.

Василь Романчишин – ректор Академії мистецтв імені Павла Чубинського. Заслужений діяч мистецтв України, професор. Академія – це українська мистецька планета, розташована в осерді Печерських пагорбів.

72. **Салтовська Н.** Фольклористика в Київському університеті: від дослідницької ідеї до наукової школи / Н. Салтовська // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. – Київ, **2024**. – Вип. 2 (36). – С. 100–104.

73. **Щербань Д.** Папір від ректора... / Д. Щербань // *Юридичний вісник України*. – К., **2025**. – 1–15 лют. (№ 3). – С. 30–32.

"Скоро виповниться 45 років із дня випуску трьох факультетів Харківського юридичного інституту. Про наш 1-й уже були публікації в ЮВУ. Окрилений схвальними відгуками однокурсників надумав написати книгу про наш випуск і вже збираю матеріали. Хочеться сказати більш-менш вірогідно про те, що самі пережили. Тут ми не маємо ні свідків, ні суддів, крім себе самих".

Вища військова освіта



74. **Блощинський І.** Запровадження стандартів НАТО до професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників / І. Блощинський, О. Войтюк, О. Хамазюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2024**. – Вип. 2 (58). – С. 5–10.

75. **Військова** кафедра Петра Болбочана // Незборима нація. – Київ, **2025**. – Берез. (число 3). – С. 4.

30 січня 2025 р. відбулося засідання вченої ради Донецького національного технічного університету. Одне з питань, яке розглядалося: "5.1. Перейменувати кафедру військової підготовки ДонНТУ на військову кафедру Петра Болбочана. Доповідачі: в.о. ректора Денис Шиленко і Роман Коваль, президент Історичного клубу "Холодний Яр". Перейменування на честь найвизначнішого військового діяча доби Української Держави та УНР.

76. **Жукова А. Р.** Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов для військових навчальних закладів / А. Р. Жукова // Лінгвістичні дослідження. – Харків, **2024**. – Вип. 61. – С. 304–313.

77. **Інноваційні** методи навчання як складова освітнього середовища сучасного закладу вищої військової освіти / І. Пампуха, О. Вовкотеча, М. Кубявка, К. Пирогов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2024**. – Вип. 2 (58). – С. 19–31.

78. **Кравець В.** Аудит професійної військової освіти як механізм впровадження стандартів освіти і підготовки НАТО в Україні / В. Кравець // Там само. – С. 11–18.

79. **Кравченко К.** Розробка методики психологічного вивчення кандидатів на проходження навчання за програмою підготовки офіцерів запасу / К. Кравченко, О. Соколіна, О. Юркова // Там само. – С. 40–47.

80. **Кучерявий А.** Таксономія Блума як методологічна основа визначення програмних результатів навчання у вищій військовій школі

/ А. Кучерявий // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2024**. – Вип. 3 (59). – С. 5–13.

81. **Рибчук О.** Педагогічна модель викладання загальновійськових дисциплін у ВВНЗ в умовах комп'ютерно орієнтованого навчального середовища / О. Рибчук, М. Ярошов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2024**. – Вип. 2 (58). – С. 32–38.

Вища медична освіта

82. **Науково-дослідна** робота лікарів-інтернів / І. М. Безкоровайна, В. В. Ряднова, Л. К. Воскресенська, Л. К. Пера-Васильченко, А. Ю. Іванченко // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, **2024**. – Вип. 4 (175). – С. 477–481.

83. **SWOT-аналіз** поточної інтеграції інновацій у вищу медичну освіту України / З. О. Борисова, О. В. Дубровіна, Т. О. Лещенко, М. О. Рамусь, Р. В. Сторожко, О. Б. Горбаченко, В. Г. Рожнов // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, **2024**. – Вип. 4 (175). – С. 481–491.

Економічна освіта

84. **Харитоновна А.** ІТ-рішення для успіху / А. Харитоновна // Світ. – Київ, **2025**. – Берез. (№ 5). – С. 3.

У головному корпусі КНУ ім. Тараса Шевченка відбулася VIII Всеукраїнська науково-практична конференція "Нові інформаційні технології управління бізнесом". Цей захід з 2018 року організовує Спілка Автоматизаторів Бізнесу (САБ) для того, щоб представники закладів вищої освіти могли ознайомитися з новими інформаційними технологіями та поділитися досвідом їхнього застосування у підготовці фахівців, а ще – розширити співпрацю задля спільної реалізації освітніх і дослідницьких проєктів. Як повідомив очільник Спілки Автоматизаторів

Бізнесу Вадим Мазур, сьогодні в Україні понад 200 закладів освіти різних рівнів акредитації використовують системи автоматизації бізнесу для навчання студентів. Програмні продукти й технології застосовуються у навчальній, науковій та адміністративній діяльності.

Вища педагогічна освіта

85. **Бойчук Ю.** Роль вибіркового дисциплін у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої педагогічної освіти / Ю. Бойчук, В. Борисов, О. Чехратова // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 4(116). – С. 78–85.

86. **Буйницька О.** Використання ЕНК для підвищення цифрової компетентності майбутніх вчителів / О. Буйницька, С. Василенко // Модернізація освіти у цифровому вимірі: монографія за результатами дослідж. у рамках викон. проєкту "Модернізація пед. освіти з використання інноваційних інструментів викладання" (MoPED) програми ЄС Еразмус+КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP / Морзе Н. В., Смирнова-Трибульська Є. М., Бойко М., та ін. ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, 2021. – С. 71–91.

87. **Воротникова І.** Умови формування цифрової компетентності вчителя у післядипломній освіті / І. Воротникова // Там само. – С. 37–58.

88. **Кириленко П. В.** Професійна мобільність та підвищення кваліфікації як складові формули професійного зростання науково-педагогічних працівників / П. В. Кириленко // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Право. – Харків, 2024. – Вип. 40. – С. 247–253.

89. **Пономарьова Н.** STEM-центр як складова освітнього середовища педагогічного університету / Н. Пономарьова // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 4 (116). – С. 34–39.

Вища фахова філологічна освіта

90. **Буднікова К.** Практичне заняття з теми "Навчання англійських модальних дієслів у формі дебатів" для студентів-японістів II курсу бакалаврату / К. Буднікова // Мистецтво лінгводидактики. – Київ, **2024**. – Вип. 13 (1-2024). – С. 78–83.

91. **Гричук Ю.** Використання онлайн-ресурсів для навчання японського монологічного мовлення засобами комічних оповідей "ракуго" / "кобанаши": особливості імплементації / Ю. Гричук // Іноземні мови. – Київ, **2024**. – № 4 (120). – С. 50–61.

Статтю присвячено питанню формування іншомовної комунікативної компетенції в говорінні, зокрема навчання японського монологічного мовлення на основі японських комічних оповідей "ракуго". У статті докладно розглянуто особливості японського жанру "ракуго", його відмінності від популярного жанру "стендап-комеді" та чинники, що викликають комічний ефект, кваліфіковано ці оповіді як засіб едьютейнменту. Вони є цікавим матеріалом для навчання японського монологічного мовлення завдяки багатству лінгвістичних і культурологічних елементів та "дуалістичній" природі – наявності специфічних елементів японського гумору та універсального гумору, що полегшує сприйняття матеріалу.

92. **Лутковська Н.** Практичне заняття з англійської мови з теми "Gardening Styles" (стилі садівництва) для студентів III курсу освітньої програми "Садово-паркове господарство" / Н. Лутковська, С. Войтович // Мистецтво лінгводидактики. – Київ, **2024**. – Вип. 13 (1-2024). – С. 65–77.

93. **Мельник Є. Ю.** Гумор як відображення національного менталітету в контексті навчання іноземних мов та культур / Є. Ю. Мельник // Іноземні мови. – Київ, **2024**. – № 4 (120). – С. 62–67.

94. **Миронова Н. В.** Взаємозв'язок освіти та культури в контексті сучасного суспільства. Участь у програмі міжнародної академічної мобільності erasmus+ staff training week "research, scientific & teaching methodologies,

doctoral studies: new challenges & sustainability" / Н. В. Миронова, М. Л. Писанко // Там само. – С. 3–8.

95. **Морякіна І.** Зміст, структура і технології навчання вибіркової дисципліни "Національно-культурні реалії в мовній картині світу та дискурсі британців" / І. Морякіна, Д. Василенко // Там само. – С. 25–35.

96. **Черниш В.** Теоретичні передумови створення системи вправ для формування навчально-стратегічної компетентності в професійно орієнтованому аудіюванні для майбутніх учителів англійської мов / В. Черниш, К. Мельник // Там само. – С. 9–16.

97. **Шовковий В.** Навчання студентів-германістів прецедентних феноменів у процесі навчання читання німецькою мовою / В. Шовковий, Т. Шовкова // Там само. – С. 17–24.

98. **Druzhchenko T.** Intercultural approach to studying English for Japanese studies students: a textbook review / T. Druzhchenko, N. Semian // Мистецтво лінгводидактики. – Київ, 2024. – Вип. 13 (1–2024). – С. 51–64.

Міжкультурний підхід до вивчення англійської мови для студентів-японістів: рецензія на підручник.